

Путівник для тренера

Модуль 4 Роздатковий 4.1

Кейс "Олена"

✿ КЕЙС 4. Олена: перекваліфікація дорослої людини з інвалідністю

(освіта впродовж життя через призму МКФ)

Загальна інформація

Олена, 35 років.

Має **інвалідність з дитинства (порушення слуху)**.

Раніше здобула професію та працювала за іншою спеціальністю.

У зв'язку зі зміною життєвих обставин ухвалила рішення **змінити професію** і вступила до закладу професійної освіти для перекваліфікації за професією оператор комп'ютерного набору.

Олена — **доросла, мотивована, з досвідом праці**, чітко орієнтована на результат і подальше працевлаштування.

Оператор комп'ютерного набору / офіс-адміністратор (з елементами діловодства)

Вимоги професії у процесі навчання:

- сприйняття **усних інструкцій** від викладача;
- участь у **групових поясненнях** і обговореннях;
- робота з:
 - алгоритмами дій,
 - програмним забезпеченням,
 - інструкціями;
- виконання завдань у **визначеному темпі**;
- комунікація з викладачами та іншими здобувачами.

Взаємодія з особливостями функціонування:

- усний формат пояснень без візуальної підтримки:
 - **обмежує доступ до інформації**;
- швидке проговорювання інструкцій:
 - ускладнює виконання завдань;
- групова робота без чіткої структури ролей:
 - знижує участь Олени в обговореннях.

👉 Водночас:

- професія **не вимагає постійного слухового контролю**, якщо:
 - інструкції подані письмово;
 - завдання чітко структуровані;

• Олена демонструє високу точність і послідовність у роботі з текстами та даними;• має потенціал до успішного працевлаштування за умови адаптованого навчального середовища.

◆ Особливості функціонування (слух і комунікація)

Сприйняття усної інформації

- має значні труднощі зі сприйняттям:
 - усних пояснень у групі;
 - мовлення без візуальної підтримки;
- не завжди розрізняє мовлення в умовах:
 - фонового шуму,
 - швидкої зміни спікерів,
 - відсутності чіткого артикуляційного контакту.

Комунікація

- краще сприймає інформацію, якщо:
 - викладач говорить повільно і чітко;
 - є можливість бачити обличчя мовця;
 - використовується письмова або візуальна підтримка;
- може перепитувати або просити повторити, але:
 - не завжди відчувається комфортно робити це публічно;
- уникає активної участі в групових обговореннях, якщо інформація подається лише усно.

👉 Водночас:

- добре працює з письмовими інструкціями;
- швидко опановує матеріал, поданий візуально;
- відповідальна, уважна до деталей, послідовна у виконанні завдань.

◆ Освітній та професійний контекст

Попередній досвід

- має сформовані трудові навички;
- звикла до:
 - чіткого розподілу завдань,
 - зрозумілих вимог;
- має досвід самотійного подолання бар'єрів.

Навчання у ЗПО

- навчальний процес орієнтований переважно на:
 - усні пояснення,
 - групову роботу;
 - матеріали часто:
 - не структуровані,
 - подаються без письмового супроводу;
 - інструкції до практичних завдань:
 - пояснюються усно,
 - швидко,
 - без фіксації ключових кроків.
-

◆ Соціальний контекст і підтримка

- Олена самотійна у повсякденному житті;
 - родина підтримує рішення про перекваліфікацію;
 - не користується постійною спеціалізованою підтримкою;
 - очікує **професійного, а не опікунського ставлення.**
-

◆ Ситуація у ЗПО

У закладі освіти:

- **відсутні фахівці**, які мають досвід роботи зі здобувачами з порушеннями слуху;
- педагоги:
 - не завжди усвідомлюють, що саме є бар'єром;
 - можуть помилково сприймати мовчазність як «пасивність»;
- не визначено:
 - хто відповідає за адаптацію матеріалів;

- які адаптації є обов'язковими, а які — бажаними;
 - питання залучення перекладача жестової мови або інших засобів підтримки **не врегульоване**.
-

◆ Документальний аспект

- має статус особи з інвалідністю;
 - рекомендації щодо освітніх адаптацій:
 - або відсутні,
 - або не адаптовані до професійного навчання;
 - освітній маршрут планується **без урахування особливостей комунікації**.
-

МКФ-ОРІЄНТОВАНИЙ АНАЛІЗ

Олена

У цьому кейсі ключову роль відіграють способи подання інформації та організація комунікації в освітньому середовищі. Аналіз передбачає оцінку взаємодії функціонування здобувачки з педагогічними практиками, темпом навчання та доступністю матеріалів. Важливо визначити, як адаптації середовища можуть підтримати ефективну участь дорослого здобувача у професійному навчанні.

 Питання 1. Що у цьому кейсі є ключовими бар'єрами для участі Олени у професійному навчанні? Обґрунтуйте свій вибір прикладами з кейсу.

- ☐ особливості функціонування (слухове сприйняття, комунікація)
- ☐ організація освітнього процесу
- ☐ способи подання навчальної інформації
- ☐ умови навчального середовища (шум, темп, групова взаємодія)
- ☐ документи / процедурні обмеження
- ☐ відсутність визначеної відповідальності за адаптації

- ☐ недостатня поінформованість педагогів
 - ☐ інше (зазначте)
-

■ Питання 2. Які сильні сторони Олени можуть стати ресурсом для її навчання?

- ☐ висока мотивація та професійна орієнтація
 - ☐ досвід праці та сформовані трудові навички
 - ☐ здатність працювати самостійно
 - ☐ уважність до деталей і точність
 - ☐ ефективна робота з письмовими та візуальними матеріалами
 - ☐ послідовність у виконанні завдань
 - ☐ підтримка родини
 - ☐ інше (зазначте)
-

■ Питання 3. У яких аспектах освітнього середовища ці бар'єри та ресурси проявляються найбільш суттєво?

- ☐ під час групових пояснень і обговорень
 - ☐ у способах подання інструкцій
 - ☐ в організації навчальних матеріалів
 - ☐ у взаємодії з педагогами
 - ☐ у плануванні адаптацій
 - ☐ у процедурних рішеннях закладу
 - ☐ у матеріальному середовищі
 - ☐ інше (зазначте)
-

■ Питання 4. Яку ОДНУ зміну у практиці закладу освіти ви могли б запропонувати, щоб покращити участь Олени у навчанні?

Чому саме ця зміна є пріоритетною?
